

HDL-KOLESTEROOL PLASMAS

Lühend	P-HDL-Chol
Mõiste	HDL on lipoproteiinidest kõige väiksem ja suurima tihedusega. Sünteesitakse maksas ja sooles. Funktsiooniks on ülemäärase kolesterooli eemaldamine perifeersetest rakkudest ja lipiidide transport maksa. Maksarakkudes kolesterool vabaneb ning seda kasutatakse sapphapete sünteesiks. Neerupealiste retseptoritega ühinenud HDL vabastab aga rakku kolesteriidid ning suundub seejärel uuesti vereringesse.
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kardiovaskulaarse riski hindamine ▪ düslipoproteineemiate diagnoosimine ▪ lipiidelangetava ravi efekti hindamine
Proovivõtu vahendid	Geeli- ja liitiumhepariiniga katsuti
Materjali säilivus ja transport	Plasma: 15–25 °C 3 päeva, 2–8 °C 7 päeva, –20 °C 3 kuud Juhul kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, tuleb plasma eraldada.
Teostamise aeg ja koht	Argipäeviti, kliinilise keemia labor, Ravi 18
Meetod	Fotomeetria
Referentsvahemikud	>1,56 mmol/l
Tõlgendus	<p>HDL-Chol↓</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ küllastumatute rasvhapete rohke dieet ▪ abeetalipoproteineemia, hüpobeetalipoproteineemia; hüpoalfalipoproteineemia (Tangier' tõbi), hüpertriglütserideemia, ksantomatoos ▪ <i>diabetes mellitus</i>, hüperurikeemia, ureemia, süsivesikuterikas dieet, malabsorptsioon, alatoitumus, AIDS ▪ maksahaigused (primaarne biliaarne tsirroos, krooniline hepatiit) ▪ hüpertüreos ▪ krooniline neeruhaigus ▪ ülekaal, abdominaalne rasvumine ▪ vähene kehaline aktiivsus ▪ suitsetamine ▪ alkohol <p>Segavad tegurid: ravimid (steroidhormoonid, beeta-blokaatorid, antikõnulsandid, diureetikumid, interferoon, neomütsiin, suukaudsed kontratseptiivid, ranitidiin jt)</p>
Konsultatsioon	Vaike Viia, Svetlana Norman
HK hinnakirja koodid	66105
Kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. ESC/EAS Guidelines for the management of dyslipidaemias: lipid modification to reduce cardiovascular risk 2019 2. Langlois et al.: Quantifying atherogenic lipoproteins: consensus-based recommendations Clin Chem Lab Med 2020; 58(4): 496–517 3. M. Zilmer, A. Rehema jt. Inimkeha põhilised biomolekulid (meditsiiniliselt tähtsamad ülesanded). Inimorganismi metabolism (biokemism ja kliinilised aspektid) 2015 4. https://www.lipidhome.co.uk/ 5. Roche cobas HDLC3 reagenti kasutusjuhend 2017-08
Koostaja	Piret Kedars